

5. Горбач О. Німецькі позичені слова в українській мові : Текст доповіді. Окремий відбиток. К., 1995. 24 с.
6. Думанська Л.Б. Французькі запозичення в українській архітектурній термінології. Вісник Нац. ун-ту «Львівська політехніка». Серія «Проблеми української термінології». 2006. № 559. С. 281 – 284.
7. Етимологічний словник української мови: за ред. О. Мельничука. К., 1982. Т. 1. 630 с.
8. Етимологічний словник української мови: за ред. О. Мельничука. К., 1985. Т. 2. 569 с.
9. Кочерган М.П. Німецькі запозичення в південно-західних говорах української мови. Мовознавство. 1997. С. 19 – 23.
10. Лисенко О.А. Освоєння німецькомовних запозичень в українській науково-технічній термінології. Дис. ... канд. філол. наук. Х., 1999. 170с.
11. Словник іншомовних слів: за ред. О. Мельничука. К., 1985. 776 с.
12. Пиц Т. До історії дослідження німецьких запозичених слів в українській мові. Українська мова. 2013. № 2. С. 84 – 99.
13. Пророченко О.П. Німецькі лексичні запозичення в лексико-семантичній системі української мови. Питання романо-германської філології та методики викладання іноземних мов, 1975. Вип.2 С. 81 – 85.
14. Рогаль М.С. Лексичні запозичення в українських літописах кінця XVII – першої половини XVIII ст. Дис. ... канд. філол. наук. К., 1968. 266с.
15. Тимофієнко В. І. Архітектура і монументальне мистецтво: Терміни і поняття (словник). К., 2002. 472 с.
16. Шаровольський І. Німецькі позичені слова в українській мові. Зап. Київ. ін-ту нар. освіти. К., 1926 – 1927. Т. 1. С. 61 – 79. Т. 2. С. 27 – 44.
17. Шелудько Д. Німецькі елементи в українській мові. Зб. Комісії для дослідження історії укр. мови, І. К., 1931. С. 1 – 60.
18. Besters-Dilger J. Deutsch-galizische lexikalische Sprachbeziehungen (mit besonderer Berücksichtigung der Austriazismen). Ethnoslavica: Festschrift für Gerhard Neweklowsky zum 65. Geburtstag. Wien 2006. S. 29-42.
19. Boyarova L. Deutsche Lehnwörter in der modernen ukrainischen Literatursprache. Galizien und die Galizendeutschen (1914 – 1940): Interpretationen und Quellen im Kontext. 2018. P. 125 – 138.

УДК 811.161.2'273.235

DOI <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2022.24.1.6>

СТРУКТУРНО-СЛОВОТВІРНІ ОСОБЛИВОСТІ КАТОЙКОНІМІВ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

STRUCTURAL AND WORD FORMATION PECULIARITIES KATOYKONYMS OF THE IVANO-FRANKIVSK REGION

Думчак І.М.,

orcid.org/0000-0003-0676-8742

кандидат філологічних наук, доцент,

доцент кафедри української мови

Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

У статті розкрито структурні особливості назв мешканців Івано-Франківщини. Предметом аналізу стали катойконіми, утворені від усіх назв населених пунктів Івано-Франківської області. З'ясовано, найпродуктивніші моделі творення сингулятивних катойконімів чоловічого й жіночого родів та множинних номінацій.

Творення назв осіб за місцем проживання з огляду на сучасні мовнокультурні тенденції вважаємо актуальним і перспективним. Якщо катойконіми, що називають мешканців міст, здебільшого пройшли кодифікацію, то із аналогічними дериватами, утвореними від назв сіл, ще чимало не з'ясованого.

Творення назв осіб за місцем проживання має дві проблемні складові: по-перше, немає уніфікованих правил, згідно з якими лише певний словотворчий формант може поєднатися з тою чи іншою твірною основою, по-друге, у зв'язку з тим, що саме цей сегмент похідних зазнав насильницького русифікаторського впливу, то тепер доводиться проводити верифікацію зазначених форм і, відповідно, позбуватися тих, які видаються штучними в українській мові.

Серед аналізованих нами катойконімів найпродуктивнішим формантом для творення похідних чоловічого роду є суфікс **-ець**. Паралельно від цих назв утворюються й похідні жіночого роду за допомогою суфікса **-к** (а).

Також продуктивною є словотворча модель із суфіксами **-анин**, **-янин**, **-чанин**.

Суфікс **-чанин** (відповідно **-чан**-и у множині) виник на основі форманта **-ан-ин** (**-ян-ин**) внаслідок перерозкладу топонімних та прикметникових основ на **-ч-**, **-ц-**, **-к-**, **-ск-**. Цей суфікс поширений у багатьох слов'янських мовах:

російській, українській, білоруській, польській, чеській, сербській і хорватській. У радянський період з метою зближення російської та української мов намагалися штучно розширити функціонування спільного форманта. На сьогодні існує тенденція до уникання цього форманта для творення катойконімів, однак у багатьох випадках його вживання не суперечить нормам літературної мови.

Найбільш продуктивним суфіксом для творення множинних катойконімів виступає формант *-ц-і*, рідше афікси *-ан-и* (*-ян-и*), *-чан-и*. Перспективно укласти словничок зазначених катойконімів.

Ключові слова: катойконім, ойконім, дериват, словотворчий формант, словотворча модель.

The article deals with the structural features of the names of the inhabitants of Ivano-Frankivsk region. The subject of analysis were katoikonoms formed from all the names of settlements of Ivano-Frankivsk region. The most productive models of forming singular katoikonoms of masculine and feminine genders and multiple nominations have been found out.

We consider the forming names of people at the place of residence to be relevant and applied in view of modern linguistic and cultural tendencies. If katoikonoms, which refer to the inhabitants of cities, have mostly been codified, analogous derivatives formed from the names of villages still need a lot of clarification.

The creation of personal names by place of residence has two challenging components: firstly, there are no unified rules according to which only a certain word-forming formant can be combined with one or another creative base, secondly, due to the fact that this particular segment of derivatives has been subjected to violent russifying influence, now verification of the specified forms and, accordingly, getting rid of those that seem artificial in the Ukrainian language is needed.

Among the analyzed katoikonoms the most productive formant for creating masculine derivatives is the suffix *-ець*. At the same time, feminine derivatives are formed from these names with the help of the suffix *-к* (а).

The word-formation model with the suffixes *-анин*, *-янин*, *-чанин* is also productive.

The suffix *-чанин* (corresponding to *-чан-и* in the plural form) arose on the basis of the formant *ан-ин* (*-ян-ин*) as a result of the redistribution of toponymic and adjectival stems into *-ч-*, *-ц-*, *-к-*, *-ск-*. This suffix is common in many Slavic languages: Russian, Ukrainian, Belarusian, Polish, Czech, Serbian, and Croatian. In the Soviet period for sake of bringing the Russian and Ukrainian languages closer, there were attempts to artificially expand the functioning of the common formant. Today, there is a tendency to avoid this formant for creating katoikonoms, but in many cases, its usage does not contradict the norms of the literary language.

The most productive suffix for creating multiple katoikonoms is the formant *-ц-і*, less often the affixes *-ан-и* (*-ян-и*), *-чан-и* are engaged. Further research might focus on compiling a dictionary of the specified katoikonoms.

Key words: katoikonym, oikonym, derivate, word-forming formant, word-forming model.

Постановка проблеми. Творення назв осіб за місцем проживання з огляду на сучасні мовно-культурні тенденції вважаємо актуальним і перспективним. Якщо катойконіми, що називають мешканців міст, здебільшого пройшли кодифікацію, то із аналогічними дериватами, утвореними від назв сіл, ще чимало не з'ясованого.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Найбільше досліджень катойконімів в Україні здійснив Горпинич В.О. Він є автором монографії «Назви жителів в українській мові» [1], а також за його редакцією вийшов друком «Словник відтопонімних прикметників і назв жителів України» у 2-х т. [2]. У цьому словнику увага дослідника прикута більшою мірою до катойконімів Центральної та Південної України. Та й верифікація таких дериватів сьогодні є дуже актуальною. Окремі дослідження здійснили Чучка П.П., який описав катойконіми Закарпаття [3], Валюх З.О., яка вивчала структурно-семантичну специфіку словотвірної парадигми іменників-назв осіб за територіальною ознакою [4], а також І. Фаріон у монографії «Мовна норма: знищення, пошук, віднова» [5] проаналізувала суфіксальні моделі, що позначають назви мешканців населених пунктів України.

Постановка завдання. Однак катойконіми Івано-Франківської області ще не були об'єктом лінгвістичного дослідження. У нашій статті

йдеться про сингулятивні похідні чоловічого та жіночого родів і множинні назви, утворені від ойконімів Івано-Франківської області. Метою публікації є структурно-словотвірний аналіз цих катойконімів, з'ясування найпродуктивніших словотворчих формантів творення цих назв.

Виклад основного матеріалу. Назви осіб за місцем проживання, або катойконіми, становлять чималу групу похідних, мотивованих твірною основою – ойконімом. Творення назв осіб за місцем проживання має дві проблемні складові: по-перше, немає уніфікованих правил, згідно з якими лише певний словотворчий формант може поєднатися з тою чи іншою твірною основою (так, Горпинич В.О. зауважує, що «у сучасній українській мові на утворення множинних назв вживається 25 суфіксів, а сингулятивних (чоловічих і жіночих) – понад 10» [1, с. 29]); по-друге, у зв'язку з тим, що саме цей сегмент похідних зазнав насильницького русифікаторського впливу, то тепер доводиться проводити верифікацію зазначених форм і, відповідно, позбуватися тих, які видаються штучними в українській мові. Вибір потрібного словотворчого афікса визначається структурно-семантичними особливостями твірною іменника, прагненням до милозвучності, свідомим використанням питомих українських суфіксів, уникненням омонімії.

Серед аналізованих нами катойконімів найпродуктивнішим питомим формантом для творення похідних чоловічого роду є суфікс **-ець**. Паралельно від цих назв утворюються й похідні жіночого роду за допомогою суфікса **-к(а)**.

Суфікс **-ець** найчастіше приєднується до твірних основ, які закінчуються на:

– **ин**: Ланчин – ланчинець, ланчинка, Лісний Хлібичин – ліснохлібичинець, ліснохлібичинка, Дитятин – дитятинець, дитятинка, Сокирчин – сокирчинець, сокирчинка;

– **ан-и, -ян-и**: Монастирчани – монастирчанець, монастирчанка, Озеряни – озерянець, озерянка, Берем'яни – берем'янець, берем'янка, Добровляни – добровлянець, добровлянка, Вікняни – вікнянець, вікнянка, Драгомирчани – драгомирчанець, драгомирчанка;

– **ів (-ов-)**: Нижнів – нижнівець, нижнівка, Молодків – молодківець, молодківка, Яворів – яворівець, яворівка, Ісаків – ісаківець, ісаківка, Попелів – попелівець, попелівка, Іванкова – іванковець, іванківка, Заланів – заланівець, заланівка, Келихів – келихівець, келихівка;

– **ин-я**: Мединя – мединець, мединка, Рогиня – рогинець, рогинка, Рахиня – рахинець, рахинка;

– **поле, -піль, -піль-я**: Маріямпіль – маріямпільець, маріямпілька, Кривопілля – кривополець, кривопілька. У поданих дериватах відбувається чергування голосного [і] в закритому складі з [о] у відкритому, пор.: Загайпіль – загайполець, загайпілька, Довгополе – довгополець, довгопілька.

Від складних і складених топонімів найчастіше утворюються похідні чоловічого роду також за допомогою суфікса **-ець** (жін. р. – **-к(а)**), напр.: Суходіл – суходілець, суходілка, Кривоброди – кривобродець, кривобродка, Жалибори – жалиборець, жалиборка, Верхній Ключів – верхньоключівець, верхньоключівка, Замагора – замагорець, замагорка, Золота Липа – золотолипець, золотолипка, Зелений Яр – зеленоярець, зеленоярка, Довгий Войнилів – довговойнилівець, довговойнилівка.

При утворенні катойконімів від твірних основ з суфіксом **-ськ-** має місце еліпс цього суфікса, напр.: Задністрянське – задністрянець, задністрянка, Князівське – князівець, князівка, Луковець-Вишнівський – луковецьвишнівець, луковецьвишнівка.

Суфікс **-ів-ець** теж достатньо продуктивний. Як зазначає І. Фаріон, «до топонімів на **-а, -е**, перед якими виступає здебільшого два приголосних, суфікс **-ець** приєднується з допомогою звукосполук **-ів-, -ан-, -ян-, -ин-»** [4, с. 82]. Напр.: Залуква – залуквівець, залуквівка, Приозерне – приозернівець, приозернівка, Перехресне – перехреснівець, пере-

хреснівка, Городенка – городенківець, городенківка. Однак цей суфікс приєднується й до інших основ, які закінчуються на інші голосні чи приголосні, пор.: Сороки – сороківець, сороківка, Незвисько – незвиськівець, незвиськівка, Лани – ланівець, ланівка, Нові Скоморохи – новоскоморохівець, новоскоморохівка, Монастирок – монастирківець, монастирківка, Журавеньки – журавеньківець, журавеньківка Дземброня – дзембронівець, дзембронівка, Підвербці – підвербівець, підвербівка, Куничі – кунічівець, кунічівка, Медуха – медухівець, медухівка.

Від ойконімів Надвірна та Назірна утворюються деривати чоловічого та жіночого роду за допомогою відповідно суфіксів **-ян-ець, -ян-к-а**: надвірнянець, надвірнянка; назірнянець, назірнянка.

Також продуктивною є словотворча модель із суфіксами **-анин, -янин, -чанин**. Так, найчастіше вони поєднуються з твірними основами на:

– **ець**: Кривець – кривчанин, кривчанка, Максимець – максимчанин, максимчанка, Буковець – буківчанин, буківчанка, Погорілець – погорілівчанин, погорілівчанка, Тростянець – тростянчанин, тростянчанка, Студинець – студинчанин, студинчанка, Вовчинець – вовчинянин, вовчинянка;

– **ч, ш, щ**: Люча – лючанин, лючанка, Залуччя – залуччанин, залуччанка, Тлумач – тлумачанин, тлумачанка, Стаїще – стаїщанин, стаїщанка, Парище – парищанин, парищанка, Дзвиняч – дзвинячанин, дзвинячанка, Космач – космачанин, космачанка, Посіч – посічанин, посічанка, Грабич – грабичанин, грабичанка, Віпче – віпчанин, віпчанка, Кутище – кутищанин, кутищанка, Топільче – топільчанин, топільчанка, Климпуші – климпушанин, климпушанка;

– **н**: Буківна – буківнянин, буківнянка, Верхня – верхнянин, верхнянка, Ворона – воронянин, воронянка, Бабин-Зарічний – бабинзаріччанин, бабинзаріччанка, Передівання – передіванчанин, передіванчанка, Долина – долинянин, долинянка, Рівня – рівнянин, рівнянка, Мирне – мирнянин, мирнянка;

– **иц**: Витвиця – витвичанин, витвичанка, Ямниця – ямничанин, ямничанка, Лісна Велесниця – лісновелесничанин, лісновелесничанка, Торговиця – торгівчанин, торгівчанка;

– **ц**: Дебеславці – дебеславчанин, дебеславчанка, Пилипівці – пилипівчанин, пилипівчанка, Замулинці – замулинчанин, замулинчанка, Воскресинці – воскресинчанин, воскресинчанка, Ластівці – ластівчанин, ластівчанка, Задубрівці – задубрівчанин, задубрівчанка;

–**к-а**: Березівка – *березівчанин, березівчанка*, Козаківка – *козаківчанин, козаківчанка*, Йосипівка – *йосипівчанин, йосипівчанка*;

–**нк-**: Яблунька – *яблунчанин, яблунчанка*.

Суфікс **-чанин** (відповідно **-чан-и** у множині) виник на основі форманта **-ан-ин** (**-ян-ин**) внаслідок перерозкладу топонімних та прикметникових основ на **-ч-, -ц-, -к-, -ск-**. Цей суфікс поширений у багатьох слов'янських мовах: російській, українській, білоруській, польській, чеській, сербській і хорватській [6]. У радянський період з метою зближення російської та української мов намагалися штучно розширити функціонування спільного форманта. Звідси поява таких катойконімів, як *полтавчанин, іванофранківчанин, кримчанин* замість *полтавець, іванофранківець, кримець*. Справедливо у зв'язку з цим резюмував відомий лінгвокультуролог Борис Антоненко-Давидович: «Появу дивовиж *полтавчанин, лубенчанин* можна пояснити лише втратою мовного чуття, забуттям законів словотворення й чергування звуків (для появи звука *ч* треба, щоб у назві був звук *к*: порівняйте: м. Гребінка – *гребінчанин*, хоча природним є також *гребінківець*)» [7, с. 240]. На сьогодні існує тенденція уникання цього форманта для творення катойконімів, однак у багатьох випадках його вживання не суперечить нормам літературної мови.

Найбільш продуктивним суфіксом для творення **множинних** катойконімів виступає формант **-ц-і**. Його приєднуємо до похідних, топонімні твірні основи яких закінчуються на **-ан-и** (**-ян-и**), **-чан-и**, **-ськ-**, **-піль**: Богородчани – *богородчанці*, Тисменичани – *тисменичанці*, Перегінське – *перегінці*, Маріямпіль – *маріямпільці*, Добровляни – *добровлянці*, Задністрянське – *задністрянці*.

Також цей суфікс бере участь у творенні катойконімів від структурно різноманітних топонімів: Старий Угринів – *староугринівці*, Дубшари – *дубшарці*, Кути – *кутівці*, Вістова – *вістовці*, Верховина – *верховинці*, Вигода – *вигодці*, Буркут – *буркутці*, Хотимир – *хотимирівці*, Одаї – *одаївці*, Пужники – *пужниківці*, Королівка – *королівці*, Грушка – *грушківці*, Танява – *танявці*, Антонівка – *антонівці*, Бортники – *бортниківці*, Глинки – *глинківці*, Черче – *черченці*.

За допомогою суфікса **-ан-и** (**-ян-и**), **-чан-и** утворилися множинні деривати від ойконімів на **-ець**, **-ці**, **-иц-я**, **-иц-е**: Кривець – *кривчани*, Буковець – *буківчани*, Бережниця – *бережничани*, Максимець – *максимчани*, Пилипівці – *пилипівчани*, Парище – *парищани*, Кобилець – *кобильчани*, Вишнівці – *вишнівчани*, Воскресинці – *воскресинчани*, Бистриця – *бистричани*. Також при-

єднуємо цей суфікс при утворенні катойконімів від таких населених пунктів: Верхня – *верхняни*, Долина – *долиняни*, Завадка – *завадчани*, Віпче – *віпчани*, Кривня – *кривняни*, Пилипи – *пилип'яни*, Сливки – *сливчани*. Аналогічно утворилися похідні від субстантивованих топонімів: Мирне – *мирняни*, Красне (Красна) – *красняни*, Камінне – *камінняни*, Княже – *княжани*, Вільне – *вільняни*. Від села *Вовчинець* пропонуємо форму *вовчінняни*, а не *вовчинці*, як це зазначено в Гуцул Л.І. [8, с. 50], оскільки остання вживається як синонімічна назва до топоніма *Вовчинець*.

Задля уникнення полісемії чи омонімії при творенні катойконімів варто використовувати різні мовні позначення. Так, від полісоніма **Коломия** доречно утворити дериват *коломиянин*, а не «*коломиць*», відповідно жіночого роду – *коломиянка*, а не «*коломийка*», і в множині – *коломияни*, а не «*коломиїці*», як це подано в І. Фаріон [5, с. 83].

У діалектному спілкуванні мовці часто використовують варіантні некодифіковані форми, що є свідченням багатства словотворчих можливостей мови, зумовлене її історичним розвитком і динамічною структурою. Однак коли йдеться про нормативні форми, то здебільшого тут потрібна чітка визначеність щодо вживання лише одного з варіантів. Скажімо, у Словнику «Гуцульська діалектна лексика та фраземіка в українській художній мові» використані діалектизми на позначення мешканців відповідних населених пунктів, напр.: «Себастьян затримався у бутині трохи довше, бо мусив щось послухати про **Березів** – він там ніколи не бував, хоч знав багато *березунів* (Т. Прохасько. Непрості, 106)» [10, Т.1, с. 75]. Форми «*березун, березунка, березуни*» використовують і в засобах масової інформації, зокрема на місцевому телебаченні. Однак суфікс **-ун** в українській мові вживається в основах іменників чоловічого роду і вказує на назви осіб за характерними ознаками, напр.: *плазун, балакун, бігун, товстун*. Тому вважаємо, що форма «*березун*» є розмовною, а літературною від кононіма *Березів* мала б бути стилістично нейтральна номінація «*березівець*» і відповідно «*березівка*», «*березівці*».

Висновки. Отже, на основі утворених катойконімів вдалося встановити, що найпродуктивнішими суфіксами виступають питомі для української мови **-ець** або **-ів-ець**, а також **-анин, -янин, -чанин** для іменників чоловічого роду, **-к-а** – для жіночого, **-ц-і, -ан-и** (**-ян-и**), **-чан-и** – для множини. Перспективно укласти словник таких похідних задля їхньої кодифікації і відповідно літературного слововживання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Горпинич В.О. Назви жителів в українській мові (питання словотвору, слововживання та нормування). Київ : Вища школа, 1979. 158 с.
2. Горпинич В.О. Словник відтопонімних прикметників і назв жителів України. Кіровоград, 1994. Т.1 (А-К). 160 с.; Т.2 (К-Я. Додаток: А-К). С. 163-383.
3. Чучка П.П. Назви жителів Закарпаття за місцем їх проживання чи народження. Питання ономастики : матеріали II Республ. наради з питань ономастики. Київ : Наукова думка, 1965. С. 245–251.
4. Валюх З.О. Структурно-семантична специфіка словотвірної парадигми іменників – назв осіб за територіальною ознакою. Мовознавство. Полтава. 2009. С. 84-90. <http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/1247/1/Valuh.pdf> (дата звернення: 20.09.2022)
5. Фаріон І.Д. Мовна норма: знищення, пошук, віднова. Вид. 2-ге, доп. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2010. 336 с.
6. Карпенко О.П. Бібряни, бібричани чи бобряки? URL : http://kulturamovy.univ.kiev.ua/KM/pdfs/Magazine_28-23.pdf (дата звернення: 21.09.2022)
7. Антоненко-Давидович Б.Д. Як ми говоримо / Уклад. Я.Б. Тимошенко. Київ : Либідь, 1991. 256 с.
8. Гуцул Л.І. Особливості наголошування українських катойконімів. *Studia Slavica* 10 URL: <http://dspace.uzhnu.edu.ua/jspni/bitstream/lib/20153/1> (дата звернення: 21.09.2022)
9. Гуцільська діалектна лексика та фраземіка в українській художній мові. Словник : У 2 т. / Відповідальний редактор Василь Грещук. Івано-Франківськ : Місто НВ, 2019-2020. Т.1. 584 с., Т.2. 468 с.

УДК 811.161.2

DOI <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2022.24.1.7>

**ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧА ФУНКЦІЯ ГЛЮТОНІМІВ НА ПОЗНАЧЕННЯ ПИТТЯ
(НА МАТЕРІАЛІ ТЕКСТІВ СУЧАСНОЇ ЖІНОЧОЇ ПРОЗИ)**

**THE HEALTH-CONSERVING FUNCTION OF GLUTONYMS WHICH ARE INDICATED
DRINKING (ON THE MATERIAL OF MODERN WOMEN'S PROSE)**

Іщенко І.В.,

orcid.org/0000-0001-6949-0544

аспірантка кафедри української мови

Криворізького державного педагогічного університету

У статті на матеріалі окремих прозових творів сучасних українських письменниць (Н. Байдаченко «Нічого особистого»; Т. Стрижевська «Ad Libitum»; Г. Вдовиченко «Інші пів'яблука»; І. Тетера «Київ – New York»; Н. Груницька «Мелодія кави у тональності кардамону»; Н. Гуменюк «Вересові меди»; Л. Денисенко «Нова стара баба»; О. Мельник «Ship life. Сім місяців добровільного рабства») з'ясовано місце глютонійного простору в аспекті етнокультурних взаємин, глобалізаційних зв'язків, міжкультурної комунікації, сучасних реалій життя. Акцентовано на актуальності вивчення глютонійної лексики, кулінарної складової в літературному тексті загалом і глютонійному дискурсі зокрема. Праці науковців демонструють високий ступінь розробки диференціації глютонімів різних типів, проте поза увагою залишається здоров'язберігаюча функція найменувань на позначення пиття, а відтак – виникає потреба в її детальному описі. Наше дослідження висвітлює особливості репрезентації здоров'язберігаючої функції найменувань на позначення пиття, її лінгвокультурне та семантичне значення.

Окрім того, результати статті демонструють специфіку відображення лексико-семантичного поля «*Рідина*» в художній картині світу і в кулінарній зокрема. Відповідний лексичний фонд є доволі продуктивним в аналізованих творах, представлений назвами безалкогольних та алкогольних напоїв, якими письменниці послуговуються в різних варіаціях. За допомогою багатоаспектного дослідження окреслених лексем з'ясовано семантичне значення головних і поширювальних компонентів глютонімів, їхнє стилістичне, лінгвокультурне й функційне навантаження. Висвітлено основні складники здоров'язберігаючої функції, яка маніфестує не лише вітальні потреби людини, але й певні лінгвістичні та культурні орієнтири, що, своєю чергою, знаходять вираження передовсім в лексичному значенні слова й контексті. Зафіксовано позитивні та негативні властивості глютонійних найменувань, які реалізуються крізь призму здоров'язберігаючої функції в контексті сучасних українських прозових текстів, написаних жінками.

Ключові слова: глютонім, жіноча проза, здоров'язберігаюча функція, питво, глютонійна картина світу.

The article is based on the material of prose compositions of modern Ukrainian women writers (N. Baidachenko "Nichoho osobystoho"; T. Stryzhevska "Ad Libitum"; G. Vdovichenko "Inshi piv'abluka"; I. Tetera "Kyiv – New York"; N. Grunyt'ska "Melodiia kavy u tonalnosti kardamonu"; N. Humenyuk "Veresovi medy"; L. Denysenko "Nova stara baba"; O. Melnyk "Ship